ЗВІТ
про проведення роботи із впровадження доказової реабілітації та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я МКФ (клінічні настанови та стандарти і протоколи надання реабілітаційної допомоги та абілітації)
(за третій квартал 2026 року)

У третьому кварталі 2026 року оновлено методологічне забезпечення розробки галузевих стандартів, затверджено стандарт медичної допомоги при болю в попереку, оприлюднено результати моніторингу якості реабілітаційної допомоги та визначено організаційні засади його наступного етапу. Впровадження доказових підходів і документування функціонування спирається також на стандарти та нормативні вимоги, затверджені у попередні періоди.

Оновлення методології та стандартів

30.07.2026 у Міністерстві юстиції України зареєстровано наказ МОЗ України від 19.06.2026 № 845 «Деякі питання розробки галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я» за № 1090/46484. Ним затверджено новий Порядок розробки галузевих стандартів на засадах доказової медицини, Методику розробки та впровадження стандартів медичної і реабілітаційної допомоги, клінічних протоколів та протоколів надання реабілітаційної допомоги, а також методики розробки індикаторів якості й табелів матеріально-технічного оснащення. Оновлена нормативна база визначає спільні методологічні засади підготовки, перегляду та впровадження цих документів.

Наказом МОЗ України від 08.09.2026 № 1326 затверджено Стандарт медичної допомоги «Біль у попереку (нижній частині спини)». У переліку Державного експертного центру МОЗ України оприлюднено також відповідну клінічну настанову, засновану на доказах. Стандарт визначає поетапну організацію допомоги, врахування фізичних, психологічних і соціальних чинників, збереження фізичної активності, уникнення необґрунтованих втручань, маршрутизацію та індикатори якості.

Стандарти реабілітаційної допомоги

Нормативну основу реабілітаційної допомоги при складних травмах і рухових порушеннях у дітей становлять три стандарти, затверджені у 2025 році, та відповідні клінічні настанови, засновані на доказах:

Стандарт реабілітаційної допомоги	Наказ МОЗ
Надання реабілітаційної допомоги при травмах спинного мозку [4]	20.10.2025 № 1601
Надання реабілітаційної допомоги при ампутації кінцівки у дорослих та дітей [5]	11.12.2025 № 1868
Реабілітаційна допомога при церебральному паралічі та органічних ураженнях головного мозку у дітей, які супроводжуються руховими порушеннями [6]	11.12.2025 № 1870

Педіатричний стандарт передбачає раннє виявлення ризиків церебрального паралічу, стандартизоване оцінювання та своєчасне направлення немовлят і дітей раннього віку для реабілітаційних втручань. Це є основою планування допомоги, спрямованої на розвиток функціонування дитини та підтримку родини.

Підготовка документів за іншими напрямами

У звіті за другий квартал 2026 року відображено підготовку медико-технологічних документів щодо реабілітації при гострому мозковому інсульті, переломах, черепно-мозковій травмі та для передчасно народжених дітей. Організаційне забезпечення цих напрямів підтверджує оприлюднений Державним експертним центром перелік мультидисциплінарних робочих груп.

До початку звітного кварталу наказом МОЗ України від 25.05.2026 № 688 затверджено робочі групи для розробки стандартів реабілітаційної допомоги при опіках, дітям при станах, пов’язаних із центральною гіпотонією, при неспецифічному та специфічному болю у нижній частині спини з ознаками або без ознак ураження нервових корінців, а також при спинальній м’язовій атрофії. Згідно з попереднім звітом, проведено установчі збори та розпочато вибір прототипів настанов.

Впровадження МКФ та оцінювання функціонування

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2025 № 132 врегульовано внесення до ЕСОЗ записів про стан функціонування за національним класифікатором НК 030:2022 «Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров’я», результати функціонального оцінювання за наявності технічної можливості, цілі реабілітаційного циклу та показники їх досягнення. Передбачено також програму терапії для фахівця, який надає реабілітаційну допомогу самостійно. Ці вимоги забезпечують нормативний зв’язок між оцінкою функціонування, плануванням втручань і документуванням результатів.

В ЕСОЗ реалізовано електронну фіксацію результатів оцінювання за інструментами Rancho Los Amigos, WHODAS 2.0, ASIA (ISNCSCI) та розширеним індексом Бартел. Цифрові можливості, запроваджені у 2025 році, дозволяють зберігати структуровані результати оцінювання та відстежувати динаміку стану пацієнта на реабілітаційному маршруті.

Методичну підтримку фахівців забезпечують доступні на платформі Академії НСЗУ курси «Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров’я (МКФ)» та «Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі МКФ».

02.09.2026 МОЗ оприлюднило роз’яснення щодо визначення індивідуальних потреб людини в реабілітації на основі оцінювання функціонування. У матеріалі наголошено на врахуванні можливостей і потреб у повсякденному житті, визначенні цілей реабілітації та повторному оцінюванні для відстеження результатів і коригування плану допомоги.

Контроль якості та професійна координація

04.08.2026 МОЗ оприлюднило підсумки моніторингу 26 закладів у 13 областях і місті Києві. Виїзні візити проводилися з 01.12.2025 до 01.03.2026. Моніторинг підтвердив застосування доказових методів та сучасних інструментів функціонального оцінювання в окремих закладах. Водночас виявлено формальне документування та заміщення активної реабілітації пасивними процедурами без доведеної ефективності. За результатами 13 закладів рекомендовано до додаткової перевірки НСЗУ.

Наказом МОЗ України від 14.09.2026 № 1351 утворено робочу групу та затверджено перелік закладів для наступного аналізу і моніторингу та формування пропозицій до Програми медичних гарантій на 2027 рік. Аналіз і моніторинг передбачено провести до 25.12.2026. За результатами мають бути підготовлені пропозиції щодо усунення невідповідностей і вдосконалення організації реабілітаційної допомоги.

У серпні 2026 року на П’ятому Українському форумі з реабілітації у сфері охорони здоров’я обговорено якість допомоги, результати моніторингу, кадрову й освітню спроможність, розвиток протезування та ортезування і безперервність реабілітаційного процесу. Захід забезпечив професійне обговорення подальших рішень за участю державних установ, фахових спільнот і міжнародних партнерів.
